

A MUZSLYAI KÁNTOROK

Muzslya fiatal település Közép-Bánátban. Nagybecskerektől délre, a Bega jobb partján, a Tiszától 15 kilométerre terül el. Hertelendy József megyei főispán kezdeményezésére 1890-ben 420 családot telepítettek le a becskerekai rétben a Felső-Muzslya nevű kincstári területre. Legtöbben – 155 család – Szajánból jöttek, ezenkívül Lőrinczfalváról 73, Nagybikácsról 51, Monostorról 41, Akacsról 24, Kisbikácsról 23, Lukácsfalváról 15, Kisoroszról 7, Istvánföldről 7, Nagybecskerekről 3, Firigyházáról 2, Magyarcsernyéről 2, Nagyikindáról 1, Magyarpadéről 1, Egyházaskérről 1 család költözött ide. Jöttek tehát a telepések Bánság magyarlakta helységeiből a jobb és a szebb jövő reményében.

A falu gyorsan kiépült, a templom is már épülőfélben volt, amikor a falu előljárói úgy döntöttek, hogy papra is szükség van, mert a lakosság erkölcsje ijesztően megromlott, hiányzott a valláserkölcsei oktatás.

A búcsú napján, 1899. szeptember 10-én meg is érkezett Muzslyára Sóka Ignác elmagyarosodott felvidéki rendőrhadnagy, a szegedi Csillagbörtön lelkésze. Kemény papra volt szüksége a falunak, hogy javítson a közállapotokon. A templom felépítéséig az iskola egyik tantermében tartották az istentiszteleteket.

1902. szeptember 2-án felépült a Szűz Mária nevére felszentelt templom. A falu társadalma három rétegből állt: az urakból (néhány értelmiségi: pap, kántor, tanító, jegyző, hivatalnok, csendőr, szatócs, kisiparos), a telepes gazdákból (birtokos parasztok), valamint a zsellérekből (béresek, cselédek).

Az első kántor Muzslyán Molnár György volt. 1855-ben született a felvidéki Galókan nemesi családban. Valószínű, hogy származása révén baráti szálak fűzték Sóka Ignác lelkészhez. Kisbikácson kántoroskodott, onnan költözött Muzslyára 1899-ben. Édesapja is kántor volt, egyik testvére pedig pap. Gyorsan megkedvelték a muzslyaiak, tehetséges zenész lévén a helybeliek *énekésznek* nevezték. A szentmiséken orgonált,

Jesus az én reményem,
Mely sír följött be hozzám
Nincsen ok reményem felmenem
Pám a mely időre vár
Boldog ki hisz nememben
E szó önkön ~~idő~~
S az idő megmérteték
Chelyot nekünk igaz

Megyetem meg az első
Hendrius Johnson
Te hívó fel a nagy éjbe
Holt mésem fájdos

Te tiszta meg engem
S meg beledél a gyű
Ki most nemek vitéz
Önök fufalmet okl.

Az élet az bajság
Te védte engemet
Most a hívó somló
Te ador nekem helyet
Oh boldog én ki jögyem
Csendben bekarlato
S lelkem meked ajálvay
Mey való Johnson

Karl János kézírata (bücsiztató)

s megalakította a templomi énekkart is. A temetéseken névre szóló búcsúztatókat énekelt. A községházán hivatalnokként is dolgozott. Hirtenlen halállal halt meg 1918. október 20-án. Csak hatvanhárom éves volt. Halála előtt négy nappal még elbúcsúztatta Kürti Gáspárnét, Palatinus Máriát. A búcsúztatók szövegét még ma is őrzik a faluban.

Molnár György fia, József is kántoroskodott a Nagyerzsébeti birtokon. Muzslyán hivatalnoki állást vállalt. Víg kedélyű, barátságos ember volt, 1937-ben tragikus körülmények között halt meg. Felesége, Magdaléna egyedül maradt három fiával, akik közül ketten: Zoltán és Ede folytatták nagyapjuk foglalkozását, kántortanítók lettek.

Noha Molnár Györgynek, tehát az első muzslyai kántornak a családjában többen is apjuk nyomdokain haladtak, a településen mégsem ők folytatták ezt a tevékenységet. Molnár György helyére halála után Sötét Jánost nevezték ki. Sötét János 1899. október 8-án született Muzslyán. Szülei parasztbirtokosok voltak. 1918-ban a községben kishíróként dolgozott. Mivel szépen énekelt, két évig, 1918 és 1920 között, ő végezte a kántor feladatait is a településen. Az első búcsúztatót 1918. november 29-én Palatinus János temetésén énekelte.

Sötét János után Óbory Ignác lett a kántor. Sóka Ignác plébános nővérének 1901-ben született fia. Asztalosnak tanult ki, de jó hallása volt, ezért 1920-ban ő lett a kántor. A parókián lakott, részt vett az egyházi szertartásokon, orgonált, énekelt, vezette a templom énekkarát, temetéseken a halottakat búcsúztatta. Közben a muzslyai magyar műkedvelők vezetője lett. Ebben az időben több művelődési csoport is tevékenykedett a faluban: a Műkedvelő Ifjúság, az Önkéntes Tűzoltók Gárdája, s a Gazdakörben is működött egy csoport. Az egyesületek között nemes versengés folyt, egymás után mutattak be népszínműveket és operetteket.

Óbory egyike volt azoknak, akik a muzslyai magyar műkedvelő színjátszás megteremtésén fáradoztak. Számos nagy sikerű előadás az ő nevéhez fűződik. Ő rendezte a *Mágnás Miska*, *Ami a gólya mesél*, a *Csárdáskirálynő*, *A tatárjárás*, a *Lili bárónő*, a *Pacsirta*, a *Sárga csikó*, a *Szerencsetánc* című előadásokat. A színdarabok primadonnája felesége, Óbory Piroska volt. Számos fiatalnak egyengette az útját. Több színdarabban maga is játszott. Vendégszerepléseket szervezett a környező falvakba, s Beeskereken is felléptek. A siker sohasem maradt el.

Óbory, aki igen sokoldalú ember volt, nagybátyja, Sóka Ignác halála után (1943. január 1.) elment Muzslyáról. Előbb Udvarnokon, majd Herkócán tanítóskodott. Topolyán is élt egy ideig, majd élete végén Szabadkára költözött. Néhány hónapig Biacsi Lajos helyettesítette, aki fényképészként dolgozott, de szép hangja volt, amikor énekelt, csak úgy zengett a templom. Korábban is többször besegített mint segédkántor.

Feleségével, Kónya Irénnel zenére oktatta a muzslyai gyerekeket, zongora-, hegedű- és harmonikaórákat tartott. Gyorsan bekapcsolódott a falu művelődési életébe. Feleségével több színdarabban is játszott, többek között a *Régi szeretők*ben és a *Zeng az erdőben*. Számptalan nőtaestet rendezett. Vezette az Önkéntes Tűzoltó-egyesület énekkarát. Minden művelődési rendezvényen részt vett. A kántori fizetés mindig kicsi volt, a muzslyai egyház meg szegény, ezért 1978-ban Adára költözött, s négy évvel később elhunyt.

Idősebb Móra Ferenc többször volt segédkántor Muzslyán. Szép hangja volt, de a kottát nem ismerte. Szigorú, becsületes ember hírében állt. 1946-ban és 1947-ben helyettesítette Halász Gyulát, amíg az katonáskodott. Móra Ferenc 1954-ben Muzslyán halt meg. Fia, ifj. Móra Ferenc is kiegészítő kántorként dolgozott. Ha a falu kántor nélkül maradt, mindig besegített. Gyönyörűen énekelt, tudott hegedülni, zongorázni. Nótákat is szerzett, szerelmes és hazafias verseket írt. Szépen rajzolt. A muzslyai kocsmákban és a lakodalmakban is muzsikált. Az egyik szerzeményéhez, melyet 1939-ben komponált, azt írta, hogy „római katolikus kántor”. A művelődési életben ő is tevékenyen részt vett. 1934-ben megalakította az ifjúsági dalárdát, műsoros esteken léptek fel, nemcsak a faluban, hanem a környéken is. Szellemes emberként, művészlélekként, bohémként ismerték. Az egyik ünnepi szentmisén szertartás közben elénekelt a *Pénztárcámnak üres a belseje* és *Szór a szitában* című dalt. Ezután soha többé nem hívták kiegészítőnek. 1953-ban Magyarországra költözött, Keszthelyen halt meg 1984-ben.

Molnár Zoltán 1907-ben született Muzslyán. Kántortanító volt. Patikus szeretett volna lenni, de végül mégis édesapja foglalkozását követte. Nagyzerzébetlakon szolgált 1935 és 1946 között, majd Lukácsfalván 1950 és 1978 között. Szülőfalujában 1978-ban és '79-ben dolgozott, több évtizedes pályafutása során sokszor besegített Muzslyán és Écskán is. Sokat foglalkozott az énekkarokkal. Leglátványosabb bemutatkozása virágvasárnapján volt, amikor a kórus a *Passiót* énekelte. Temetésekre megható búcsúztatókat írt. A kántor dicsősége az volt, ha mindenki sírt a temetésen, mert arról a következő búcsúztatóig beszéltek a faluban. Pedáns ember lévén rendszeresen karbantartotta az orgonát. Kiszedte az összes sípot, megtisztította őket, majd visszarakta a helyükre. Az orgona tisztítása és hangolása egy egész nyarat igénybe vett. A művelődési életből szintén kivette a részét, több színdarabot is rendezett, a próbákat a lakásán tartotta. Sok megpróbáltatás érte életében, ideges, lobbánékony természetéről emlegették. 1980-ban Muzslyán hunyt el.

Karl János is Muzslyán született 1926. április 10-én. Szülei kisiparosok voltak. Harmóniumon, zongorán és hegedűn játszott. A muzsikálást családi hagyományként úzták a Karl családban. Miután befejezte a segédkántori tanfolyamot, Oroszlámoson kántoroskodott 1946 és 1948 között. 1949-ben Lujzán, a nagyzerzébetlakai birtokon volt tanító.

volt, így hát a koporsód körül alig vagyunk öten-hatan. Meghóttál, nyugodjál békében.” 1981-ben halt meg Muzslyán.

Halász Margit, illetve Bernadett nővér Ürményházán született 1945. január 24-én. A Mi Asszonyunk Szegényiskola Nővérek Kongregációjának tagja. Pedagógiai főiskolát fejezett be, majd Zágrábban elvégezte a hitoktatóképzőt. A zeneiskolában orgona szakra járt. 1972 és 1973 között Becskerekéről járt ki Muzslyára, hogy az esküvőkön muzsikáljon, vezesse az énekkart. Temetésekre nem járt el.

1965 óta Muzslyán a szalézi atyák végzik a falu híveinek lelki gondozását nagy-nagy odaadással. Zorko Stefan plébános kezdeményezte, hogy vezessék be a miséken a népéneklést, vagyis hogy a szentmisén mindenki énekeljen. Nem volt könnyű ennek bevezetése. Bernadett nővér minden mise előtt és után próbált a hívekkel.

1979. október 15-én érkezett Muzslyára Both Erzsébet, illetve Mária Kornélia nővér. 1945-ben Székelykevéen született, a Mi Asszonyunk Szegényiskola Nővérek Kongregációjának tagja. Zágrábban elvégezte a hitoktatói iskolát, Ovcariá Melinda professzor asszonytól organát és szólóéneket tanult. Hegedűn is megtanult játszani. Kornélia nővért szerették a faluban. Hitoktató volt, vezette az egyházi énekkart. Az esküvőket szép énekével és orgonajátékával tette ünnepélyessé. Temetésekre nem járt. Megalakította a gyermekek ének- és zenekarát, valamint az ifjúsági kórust. Minden jeles egyházi ünnepen felléptek: karácsonykor, újévkor, húsvétkor, pünkösdkor, Mária, a keresztények segítője napján, Mária Neve napján, a muzslyai búcsún stb. Kornélia nővér megszervezte az ifjúsági színjátszó csoportot is, több színdarabot rendezett, például az *Alpesi fény*, *Szent Gellért élete*, valamint az *Árpádházi Szent Erzsébet élete* címűeket. Munkájával a közösséget szolgálta, hitvallása a következő volt: „Tanuljunk Isten dicsőségére és az emberek örömére. Törekedjünk arra, hogy a liturgiával elősegítsük az áhítatot, hogy az embereket közelebb vigyük Istenhez.” Gyakran hangoztatta: „Aki énekel, az duplán imádkozik, személyes kapcsolatba kerül Istennel. Az a jó kántor, aki nem magányos, nem önmagát produkálja, hanem másokat tanít énekelni Isten dicsőségére, mások örömére.” Nem csoda hát, hogy tevékenységének hatására éveken át 700 gyerek lelt második otthonára a parókián. Úgy vélte, nagyon fontos, hogy a kántor hallgasson püspökre és a plébánosra, mert csak úgy tud krisztusi egységben lenni azokkal, akikkel együtt dolgozik, és munkája csak így építi a közösséget. Jó, ha a kántor frissességet visz a liturgiába, de azt beszélje meg a plébánossal, püspökkel, vallotta. A kántornak szentséges életet kell élnie, gyakorló keresztény ember kell hogy legyen.

Sándor Lajos kényszerből lett kántor. Muzslyán született 1933-ban. Szerette a zenét, apósának egy rossz citeráján kezdett el muzsikálni. 1966-ban megtanult harmóniumon játszani, a kottát 1967-ben tanulta meg. Előbb Écskán, majd Lukácsfalván végezte a kántori teendőket.

Écskán vasárnap és parancsolt ünnepeken működik közre a szentmiséken. Muzslyán 1980 óta segítette ki. 1994-től csak a vecsernyéken zongorázik és énekel. Temetésekre nem jár.

1994-től kezdve Gulyás Valéria nyugalmazott zenetanár kántoroskodik. Az ünnepeken orgonán kíséri a szentmisét, közreműködik az esküvőkön, vezeti az egyházi énekkart. Temetésekre ő sem jár már. Gulyás tanárnőnek Boldizsár Márta szokott segíteni, ő a Shalom ifjúsági kórus vezetője. Az ifjúsági miséken szokott muzsikálni.

Csaknem egy évszázad kántorainak a tevékenységét vettük számba. A falu kántorai az elmúlt évtizedekben sokat tettek Muzslya művelődési életének felvirágoztatásáért. A két világháború közötti időszakban a műkedvelő színjátszás zászlóvivői voltak. A háború után ezt a tevékenységet kizárólag az egyház keretei között művelhették. Halotti búcsúztatókat Karl János írt utoljára a településen. A tisztelendő nővérek temetésekre nem jártak, így a búcsúztatók is elmaradtak a végtisztességen.

Adatközlők

Both Erzsébet, 52 éves tisztelendő nővér, Csóka
Gyömbér Péter, 78 éves földműves
Halász Margit, 52 éves tisztelendő nővér, Kikinda
Halász Kónya Irén, 68 éves tanítónő
Horváth Molnár Erzsébet, 48 éves tanárnő
Kapás Mezei Piroska, 73 éves nyugdíjas
Juhász István, 72 éves földműves
Kapás Mezei Piroska, 73 éves nyugdíjas
Kovács József, 87 éves nyugdíjas
Kovács Tassi Anna, 84 éves háziasszony
Kun Szabó Karl Júlia, 74 éves tanítónő
Molnár Tápai Julianna, 75 éves háziasszony
Samu Papp Ágnes, 82 éves háziasszony
Restás Molnár Anna, 63 éves tanítónő
Samu Papp Ágnes, 82 éves háziasszony
Tóth Anna, 67 éves nyugdíjas

Irodalom

Erős Lajos: *Adalékok a Zrenjanini-Nagybecskereki Egyházmegye történetéhez.* Tóthfalu, 1993
Karl Miklós: *A dűlőutak szorgos népe. Adalékok Muzslya százéves történetéhez 1890–1990.* A muzslyai helyi közösség, a Forum Könyvkiadó és a Magyar Szó közös kiadása. Újvidék, 1990
Bokréta 1919–1940. A magyar műkedvelők almanachja. Szerkesztette és kiadja: Farkas Frigyesné Lichtnekker Margit. Szubotica, 1940